

BIBLIOTECA «L' ESCON» * Obra n.º 66

J. Abril i Virgili

D'EXTRÉM A EXTRÉM

DIÁLEG

BARCELONA

BIBLIOTECA

Riera S. Joan,

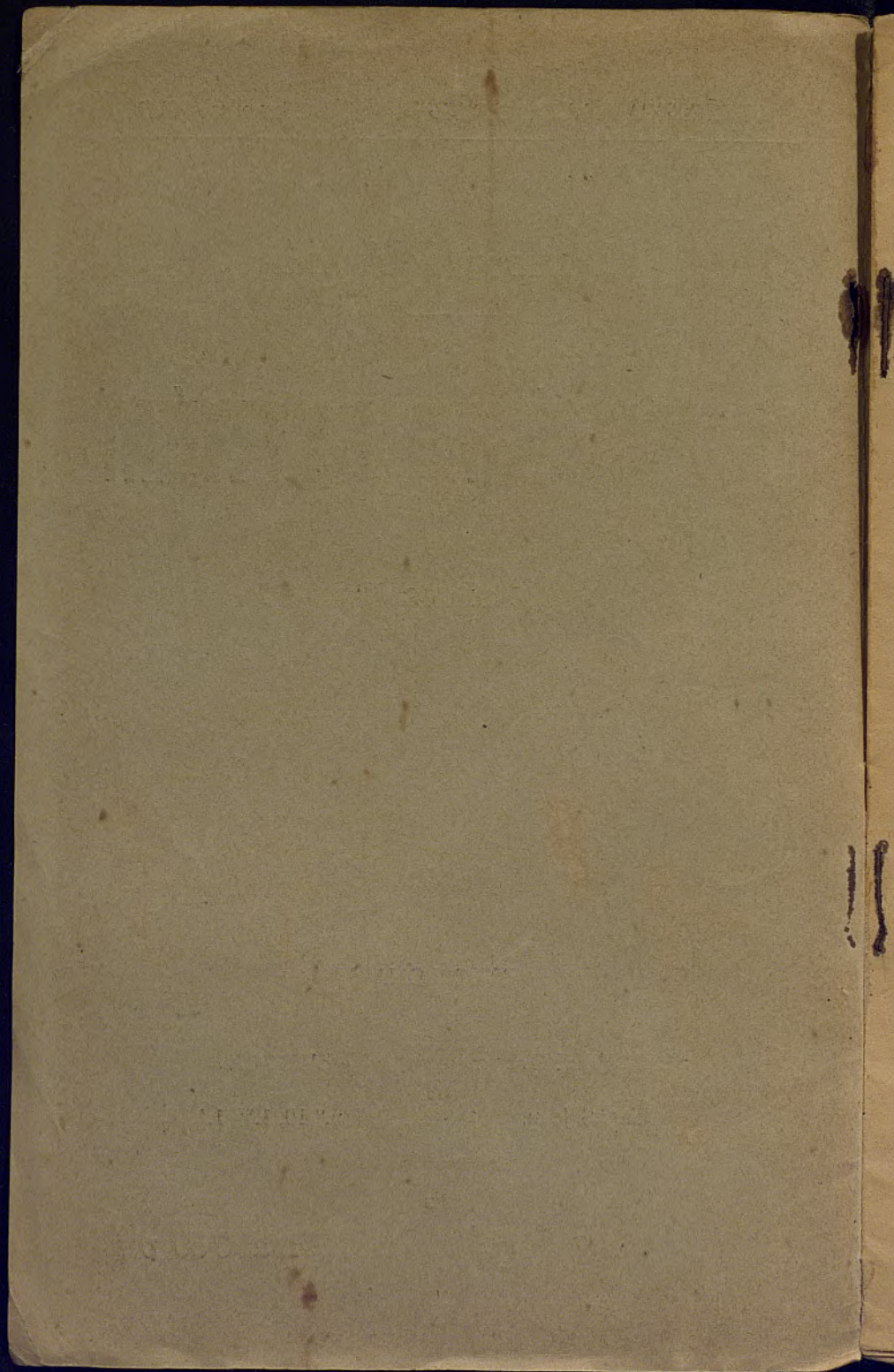

«L' ESCÓN»

n.º 10, 1.ª, 1.ª

1913

Preu: 0'50 ptes.

4

D'EXTRÉM A EXTRÉM

Aquesta obra es propietat del seu autor
que's reserva tots els drets de propietat
literària.

Ningú podrà representarla sense pagar
els corresponents drets, a quin efecte deu-
rán entendres amb la **Biblioteca L'ES-**
CÓN, únich encarregat del cobro.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

1600000310
CPC Abr Vex

D'EXTRÉM A EXTRÉM

DIÁLEC CASI-HUMORÍSTIC EN UN ACTE
I EN VERS CATALÁ

ORIGINAL DE

J. ABRIL I VIRGILI

*Estrenat amb bon éxit
la nit de la Assumpció de Nostra Senyora en el saló-teatre
del Centre Moral Instructiu de Gracia,
de l'any 1896.*

=====
SEGONA EDICIÓ
=====

BARCELONA

BIBLIOTECA

Riera Sant Joan,

« L' ESCON »

10, 1.ª, 1.ª

1913

REPARTIMENT

PERSONATGES

ACTORS

CECILIO LLESQUES .	D. Jaume Reventós.
PAU RANA	D. Ramón Llansana.

Epoca, avuy.

ACTE UNIC

Sala pobre, dugues cadires, una taula, grabats sense marc per les parets alternant amb corones de lloer guarnides de llassos. Damunt la taula una xicra sense nansa que farà de tinter i molts papers i llibres. Es de dia.

ESCENA PRIMERA

CECILIO.

Al aixecar-se el teló tocan les deu, i d'un catre que no més se'n veuen els peus ne salta a mitg vestir, mandrosament i estirant-se, i després de haver tret el cap per la finestra diu bo i assentant-se:

CECILIO. Les deu, tan mateix era hora
de comensar-me a llevar.
Cecilio, casi'n fas massa!
pro no hi ha més, som al ball;
i o be moriré en la lluita
que jo mateix m'hi imposat
de que lo meu nom ressoni
per totes les quatre parts
del món, o no valdràn gaire
mos somnis, somnis daurats,
rublerts de glories i ditxes
que'm tenen entussiasmat.
Jo sento un foc en ma pensa
que'm diu avant, tira avant,
no't paris en ta carrera
que'ls fruits han d'ésser brillants,
i ho canto tot, canto a l'aire,

canto al riu, canto a la mar
quant sa brisa saturada
dels perfums els més suaus
omplenan de joia l'ànima;
canto fins la immensitat,
canto a la Naturalesa,
i amb tot i el cantar tant
ni la veu vol millorar-sem
ni cantant puc guanyar un ral.
Què faig doncs? Si el destino
que tinc en el món marcat
vol que siga jo un *poetaire*
que puc com altres donar
dies de gloria a la Patria...
Dec rebelarme? ¡Això may!
La gloria amb mitja rialla
m'estén cada jorn son bras,
en qual ma hi ha una corona
a la mida del meu cap,
i jo amb dalé la segueixo
fins el día benaurat
que puc amb goig alcansarla
en mitg d'un aplauso gran.
Eran les dotze, la sala
del "*Jazmin peninsular*"
atestada de ninetes,
guapes elles i elegants,
i de pollos de la *crème*,
de papàs i de mamàs,
en conjunt amb la vistosa
lluminaria que allí hi ha
i grupos de flors i plantes
per tots sos quatre costats,
me feia'l mateix efecte
que'l paradís terrenal!
Jo darrera una cortina
esperava amb ansietat
que'l President me des l'alta
per poguerme presentar.
*Número seis, poesia
por el joven singular
poeta Cecilio Llesques,*

(Pausa.)

obra suya original.

El cor me fa un salt, prenc aire,
surto del amagatall,
prenc lloc darrera la taula,
saludo aixís amb el cap...

i vaja, senyors, m'anava
la suó bo i cara avall
que pensava destilarme.

Quin panteig, i quin suà!
Oh, es que l'obra s'ho valia!
un poema en quatre cants,
prólec i epilec: "*Lo nunci
de los barris d'arrabal.*"

Hí ha un casament, dos enterros,
un bateig, un tiro al blanc
i per final la heroína
's mata amb el sal-fumant.

El treball ha fet l'efecte,
un aplauso general
ha coronat mos esforços
com mai podia pensar.

Hi fet eixa nit acopi
de llors i gloria immortal.

M'hi retirat ja veientme
un geni dintre de l'art,
l'home escullit,... per anar-se'n
cap al llit sense sopar.

Es vritat i sense réplica,
que'ls versos no'm daràn pa,
mes la gloria tant preuada,
aquesta aureola gran
que desitjo, qu'ambiciono,
que'm fa viure alucinat,
val més que tota una vida
prosaica i material,

del que sols pensa atipar-se,
del que sols viu per menjar.

Tot ho he perdut, la familia
me diu dropo, ¡tant se val!
jo pël treball no serveixo,
tinc aspiracions més grans,
no fan per mí les encluses,

trobo que's feixuc el mall,
 no'm fa el so de la serra
 i'm neguiteja'l trasbals
 i burgit de tot ofici
 en no sent versificar.
 Amb els versos goso, y goso
 lo que no pot cap mortal:
 si la inspiració m'ajuda
 vull ser un home celebrat;
 fins si puc vull ser...

(Veu llunyana pro perceptible.)

¡Drapaire!...

—¡Sarcasme del ser humà!
 Muses que al voltant d'Àpolo
 passeu'ls ratos més grats,
 inspireu a qui os adora,
 a qui sempre os vol cantar
 Malhaja'ls budells me rocan,
 ¡quin modo de badallar!

(Transició.)

Si pogués... aquesta vida
 no es per mí; dins el ideal
 si fos possible viuria,
 mes no puc... altre badall.
 El ventre'm demana teca
 i jo li dono consonants.

(Badall.)

Ara que hi penso, ¡oh gracies.
 muses meves, so salvat!
 Draps i ferro vell!...

(Veu més aprop.)

RANA.
 CECILIO,

Drapaire,

feu el favor de pujar.

RANA.
 CECILIO.

Això es molt alt...

Quatre pisos,

entresuelo i principal.

RANA.
 CECILIO.

Be, i que vol?

Pro pujeu, home,
 que mirarém d'arregla'ns,
 Tant mateix entra a l'escala!
 sembla que'l sento pujar,
 Deu meu, Deu meu, quina vida
 porto per el meu mal cap!
 Per qué no puc com l'aucella
 que vola per l'ample espay

(Finestra.)

trobar-me lliure de sastres,
 de metges i d'advocats,
 de tabernes i notaris,
 de jutges i d'escribans,
 de carbonés, paraigueros,
 de manobres i manyans?
 Que'm fa a mi que rei me digan
 com home de lo creat,
 si porto la tripa vuida
 i's riu de mí el calsat?
 No hi ha més, he de fer tripes
 del meu cor, s'ha d'acabar
 aquesta vida raquítica
 que porto ja fa alguns anys.
 El món vol diner; doncs vinga,
 farém dinés del que hi haurà.
 Tot m'ho vendré, robes, llibres,
 tot quant puga adinerar,
 tot el que prou valor tinga,
 tot lo que...

ESCENA II

CECILIO i PAU que diu al entrar.

- RANA. Que Deu el quart!
 CECILIO. Hola bon home, sou vos?
 RANA. Be ho sembla si no hi canbiat.
 CECILIO. Jo vos he cridat, drapaire,
 per si volguesseu comprar...
 RANA. Espliquis, qué te per vendre?
 Te ferro vell, vidre, draps,
 llautò, zinc, mobles, diaris,
 trastos, cadires, aràm,
 ampolles, caixotes velles,
 plom en canyería o pa,
 bàscules, caixes de ferro
 o be pa per la viràm?
 CECILIO. Res del qu'heu dit posseixo.
 RANA. Doncas per que m'ha cridat?
 Si qu'es bona! Fa pujarme
 la escala d'un campanar

- a l'alsada de sis pisos
perque al arribar aquí dalt
no sàpiga que volia?
Son males bromes, company;
el sac pesa, un home sua
i aquets tipos escanyats
fent brometa a nostra esquena...
Podeu be'n creure...
- CECILIO. RANA. Que's cas!
- CECILIO. Que per res del món voldria...
RANA. Que m'ha de dir, sant cristià!
Aont es el que te per vendre?
- CECILIO. Ho tinc aquí. (*Senyalant el cap.*)
RANA. Està locat!
- CECILIO. Aquí ho tinc i si possible
fos poguer-ho realisar
me'n daria-ho...
- RANA. Ca! no'n compro
de cervells, mai n'hi comprat;
compro draps, espartenyotes,
ferro vell, vidre trencat,
hasta puntes de cigarro...
pero cervells, aixó mai!
- CECILIO. I la inspiració fecunda?
RANA. En Fecundo?... No m'hi faig!
- CECILIO. Vui dir això que bull a dintre...
RANA. Com res val, res no puc dar.
- CECILIO. Oh! calleu, que hasta'm feu llástima
amb vostre ignorancia gran.
La inspiració no te estima?
A quin temps hem arribat!
Perque ella al món hi falta
es per el que anem tan mal.
Quant haveu vist vos possible
sense ella'l poguer lograr
el donar forma a la idea,
projectes, creacions, plans,
obres d'art realisades
que han fet a l'home immortal,
belles arts, óperes, barros,
les lletres en son vast camp,
sense inspiració, la idea

de aquí això sol manejar,
 què foren sino obra morta?
 Qui'n faria gens de cas?
 La poesia, la forma
 més bona que s'ha trobat
 per parlar al cor de la dona
 o del home, qu'es igual;
 aquestes rimes precioses
 que'l cor ens van delectant
 com gota de mel caiguda
 en el nostre paladar;
 eixes estrofes valentes
 que a un poble han encoratjat,
 no una sola, mils vegades
 fent del no res un tita,
 a la inspiració i la vena
 no deuen tot lo que ha guanyat?
 Y dieu que re'n dariau?
 Home, s' comprèn i es molt clar!
 De tot quant m'ha contat ara,
 ¿quant coneix que'n puc donar?
 M'ompliré'l sac de músiques?
 Projectes, *ideies*, plans,
 versos per posar en una auca,
 ¿a quant costa això'l quintà?
 ¡Oh! es inutil que protesti;
 vosté prou ja s'ha explicat,
 pero jo de aquestes coses
 no'n puc viure, ¡net i clar!
 Vosté molt pels alts s'enfila
 i a mi i tot m'hi ha fet pujar
 sense pensar, això no es broma,
 que'm podí rodá'l cap.
 Jo per viure necessito
 coses de pes com quintàs,
 tonelades, onces, kilos,
 arrobes, que lo ideal
 sols es bo per'quell que's troba
 amb la tripa al punt de dalt.
 Jo haig de cercar les garrofes
 per la dona i un aixàm
 de canalla que amb la vista

RANA.

- se'm menjen dos o tres pans.
Vagi, donguils poesies...
¡veïam quin cas que'n faràn!
Es la vritat; per desgracia
tenu raó...
- CECILIO.
- RANA. Natural.
Dú més ciencia un plat de seques;
jo molts cops m'hi he entusiasmat
bo i reconeixent el mèrit
de l'invent del bacallà.
Vosté i jo aviat lligaríem.
No es molt fàcil...
- CECILIO.
- RANA. Som al gra;
que jo aqui hi perdo l'estona
i no hi faig re al cap-de-vall.
Qué te per vendre?...
- CECILIO. Molestis
i li ensenyaré aviat. (S'en va.)

ESCENA III

PAU, tot sol.

Aquest mano te manies
i no lligarèm pas caps.
O es un tranquil de primera,
o be te'l pis per llogar.
Devegades aquests sabis
n'encertan una, ¿qui sap?
Ara es capàs de portarme
per vendre' alguna obra d'art
que diu ell, o alguna trena
del seu tan bello ideal,
recorts d'un amor d'un día
qu'ells ne diuen contrariats.
Quin paio! no m'engalipes;
fas tanta cara de rals
com jo de pegarme un tiro...
Callèm que ve. Què durà?

ESCENA IV

PAU y CECILIO

Que porta tot lo que va desprenentse de la relació.

- CECILIO. Tot es aquí: un candelero,
dugues ampolles, un vas,
una americana vella
i uns pantalóns estripats.
- RANA. *Viva!* Veu, això ja marxa.
Quant ne vol de tot plegat?
- CECILIO. Vos direu.
- RANA. Vosté te l'ase...
- CECILIO. *(Apart.)* ¡Tant de bo que fos vritat!
Me'n daréu una pesseta...
- RANA. Que bromista! val un ral.
- CECILIO. Tant mateix quasi en feu massa;
género que a mi'm costà...
- RANA. Oh! no ho conti'l que valia;
el compte no'l trobarà. *(Pausa.)*
- Miri, ¿veu aquests diaris?
(Cada pessa que anomeni durant aquesta relació, l'anirà traient del sac, cuidant de recullir-ho tot avans d'anarsen.)
part de la prempsa local,
l'arxiu de l'embusteria
que'n dic jo quant parlo clar
¿què li sembla, què'n daria?
be n'ha costat prou de rals;
¡quants disgustos i alegries
per la terra haurà escampat
i quantes hores perdudes
per forjar boles en gran!
l'esqué per pescar cinc céntims
en el món civilisat
que s'ho empassa igual que fos
mel o sucre o menjar blanc.
Quantes honres fetes llàstima!
Quants pillos ha fet pujar!
Doncs jo a cinc céntims la lliura
peso, pago, i cap al sac!

Un frac, segur que'l seu amo
quant va comprarlo aquest frac
algúns ralets se'n faria...
Quants cors no haurà conquistat!
¡quantes festes no haurà vistes!
Per professóns rumbejat
més d'una volta seria...
i avui, ja ho veu qui'n final.
Comprat a quarto la lliura,
peso, pago, i cap al sac!
La casaca de un ministre,
molts galóns, molts entorxats,
fals tot, igual que'l seu amo
que avans no la va lograr
semblava un home de *sangro*
i del candelero estant
mana, fa lleis i disposa
a tot bitxo reventant.
Del urc aquell ¿què n'hi queda?
Lo que al gos quant ha finat.
Comprada a quarto la lliura
peso, pago, i cap al sac!
Veu? la brusa de un pobre home,
un manobre desgraciat,
un dels pares de familia
que per donar-ne menjar
a la seva canalleta
i agradant-li el sant treball
en lloc d'anar per tarbernes,
clubs polítics, munts de fanc,
que'n dic jo parlant en plata,
amb tot i ser molt pesat
ha preferit la gabeta
al viure gandulejant
com fan molts, que amb la paraula
ens tenen embabiecats
per viure amb l'esquena dreta;
aquest no, s'empenyarà
o be's vendrà la camisa
avans d'obrar deslleal.
Ara s'ha venut la brusa
per pogué comprar esmorsar,

i jo re, a quarto la lliura
 peso, pago, i cap al sac!
 Li puc mostrar a mils de pessés;
 al drapaire tot fa cap:
 n'hi ha que han valgut moltes perres;
 de menos cost també hi van,
 coses que en eix món de mones
 han fet papers molt brillants,
 pessés que portan historia,
 recorts de gent que ha passat,
 moltes venudes pel lujo,
 altres per necessitat,
 moltes per sostení'l vici...
 pero jo, com qui res fa,
 siga a quarto o a cinc céntims
 peso, pago, i cap al sac.
 Teniu raó!

CECILIO.

RANA.

I que no falla.

Si'l meu sac pogués parlar!
 Ara que hi penso, endevini
 avui mateix que hi comprat...
 Què se jo?...

CECILIO.

RANA.

Doncs poca cosa;

un mico gros dissecat,
 i amb la cua cargolada
 que semblava un encenall.

CECILIO.

RANA.

No'm feu riurer.

Bah, i no es broma.

En mig de gemes i planys,
 m'han dit: Pau, d'aquesta prenda
 no'ns hauríem desfet mai
 per ser un recort de família
 viu retrato dels passats.
 Jo'ls hi he dit quatre paraules
 per un alivi, i avant
 ells amb dos ralets de momio
 i jo amb el ser tant plorat.

CECILIO.

Si ho dic, passen unes coses...
 Anem per lo interessant,
 doneümen dos rals al menos
 i aneusen en santa pau.

RANA.

Aqui'ls te, no vull que diga

que no'l vull acontentar
(Recull tot lo que ha tret, i a més lo comprat a Cecili.)

i ja ho sab, si necessita
 algún día de mi. En Pau,
 siga per lo que's presenti,
 millor si no es res de mal,
 de nit hi soc a tot hora.
 Estrella, onze, pis quart.

(Se'n va.)

ESCENA ULTIMA

CECILIO sol.

Què passa en mí? Sento ganes
 de riure, o be de plorar?

Què'n faré d'aquesta suma?

Què'n faig de tant capital?

Amb dos rals quin determini

puc pendre? Casi be cap!

l'ls budells ronca que ronca,

a mos planys sense fer cas,

me diuen que volen teca...

Calleu que no'n faltarà! *(Tó dramàtec.)*

Musses, de cor ho demano,

inspireu-me, feu-me gran,

i al menys que no'm faltin seques

tantes com hi han consonants.

I allavors jo vos prometo

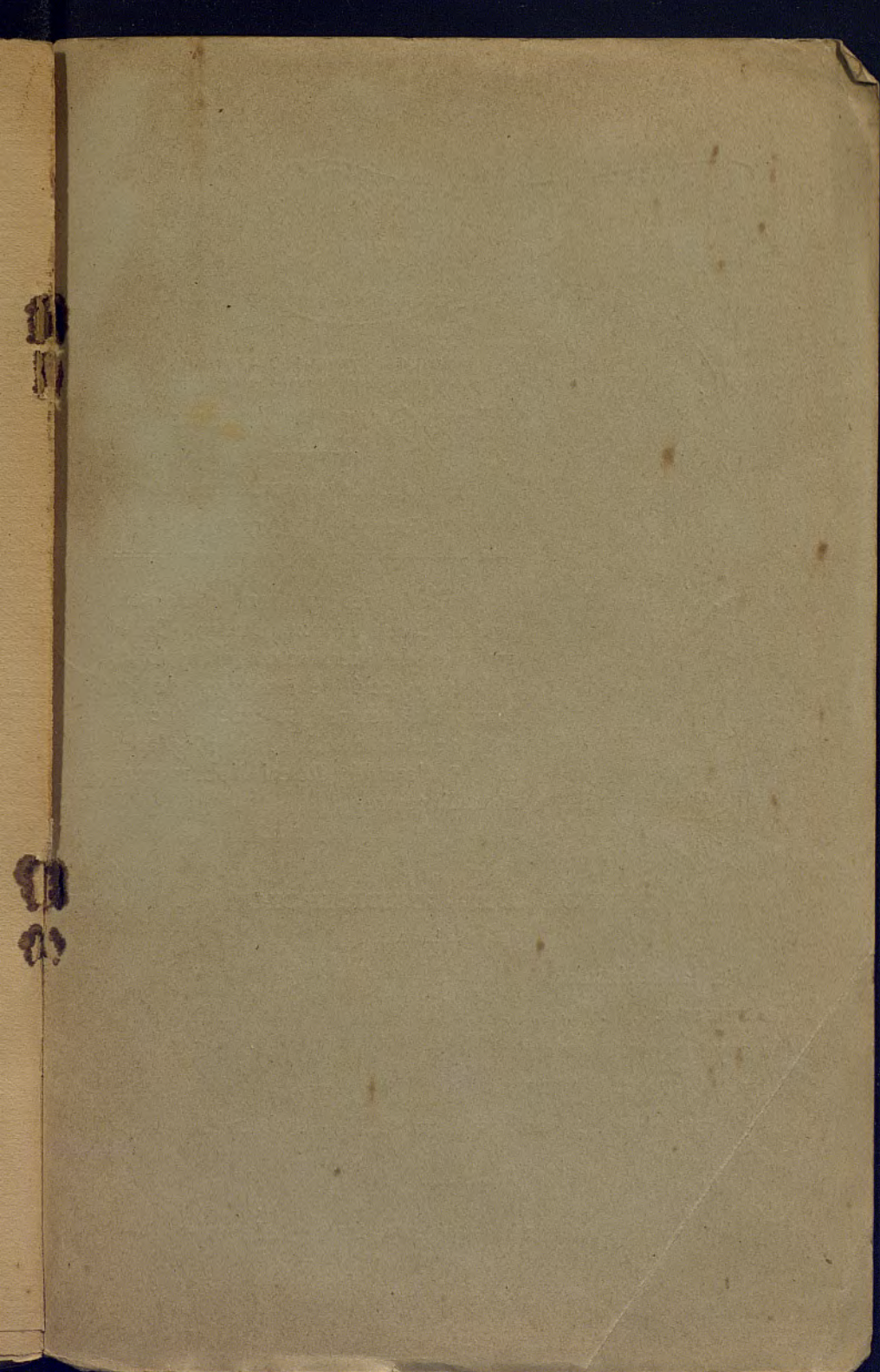
amb tot el meu goig cantar

tota la excelsitut vostra

amb veu del qui diu...

(Aquesta última paraula es represa pe'l crit de Hi ha draps?... que figura donar Pau al sortir de la escala; te que ser fet de manera que vagi afinant-se en tant que amb tota pausa baixa el

TELÓ.

L'ESCON

REVISTA REGIONAL I LITERARIA

Dedicada al foment de l'escena catòlica

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Freneria, 1, 1er, 2^a.

Aquesta revista surt en nostra comtal ciutat quinzenalment. Conté 4 plar es de literatura, tamany folio. amb una secció de ressenyes de les funcions de teatre que tenen lloc en les Societats catòliques i 16 planes en 4.^r d'escullit folletí d'obres pera el sudit teatre.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Pagos a la bestreta

Per la Península:

Un trimestre	1'50 ptes.
Un any (pago per adelantat)	5'50 »
» » (pago en el transcurs del any)	6' »

A tots els subscriptors se reparteixen les obres enquader-
nades.

Número solt, 15 céntims. — Número atrassat, 25 céntims.